

Висновки. Таким чином, потенціал Інтернету невичерпний, у тому числі і в галузі освіти. У сучасній методиці викладання іноземних мов та організації самостійної роботи значна роль належить використанню мультимедійних засобів та інформаційних технологій. Наявність різноманітних методів викладання та форм організації самостійної роботи з іноземної мови дає можливість застосовувати усі види засобів навчання, у тому числі – інформаційні технології. Можна з упевненістю стверджувати, що на сучасному етапі існують різні варіанти застосування засобів інформаційних технологій як на окремих заняттях з іноземної мови, так і при організації самостійної роботи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гришко Л.В. Проблеми створення методичних систем навчання на основі нових інформаційних технологій / Л.В. Гришко, Г.П. Нечасенко, Ю.В. Триус // Інформаційні технології в науці та освіті: матеріали Всеукраїнської конференції молодих науковців ІТОНТ-1997 (15-18 квітня 1997 р.) / Черкас. нац. ун-т. – Черкаси: ЧНУ, 1997. – Ч. 1. – С. 196-211.
2. Дишлева С. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та їх роль в освітньому процесі [Електронний ресурс] / С. Дишлева. – Режим доступу: <http://osvita.ua/school/technol/6804>. – Назва з екрану.
3. Кузьмінський А.І. Роль і місце інформаційно-комунікаційних технологій в кредитно-модульній системі вищої освіти / А.І. Кузьмінський // Інформаційні технології в освіті, науці і техніці: м-ли 4 Всеукраїнської конференції молодих науковців ІТОНТ-2004, (28-30 квітня 2004 р.) / А.І. Кузьмінський. – Черкаси ЧНУ, 2004. – Ч.2. – С. 24-27.
4. Скрипко Л.Е. Внедрение инновационных методов обучения: перспективные возможности или непреодолимые проблемы? / Л.Е. Скрипко // Менеджмент качества. – 2012. – № 1. – С. 76-84.
5. Интернет в гуманитарном образовании: учеб. пособ. [для студ. высш. учеб. зав.] / под ред. Е.С. Полат. – М.: Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 2001. – 272 с.

И.Н. ЗАБИЯКА. ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Резюме. В статье, на основе анализа психолого-педагогической литературы и практического опыта автора, определены основные информационные технологии, используемые при организации самостоятельной работы по иностранному языку.

Ключевые слова: информационные технологии, самостоятельная работа, межкультурная иноязычная коммуникация.

I.M. ZAVIYAKA. APPLICATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF THE ORGANIZATION OF SELF-TRAINING FROM A FOREIGN LANGUAGE

The summary. The article considers the essence of the concept of information computer technologies. By this term scientists mean the set of electronic tools and methods of operation used for implementing of educational activities. Based on the analysis of psychological and pedagogical works the main directions of application of information and computer technologies in education are identified.

Key words: information technologies, self-training, foreign language intercultural communication.

Одержано редакцією 25.06.2014 р.

УДК: [378. 147. 016: 81' 243]: 004

С.І. ЛОБАНОВА

ЗНАЧЕННЯ СУЧАСНИХ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ТЕХНІЧНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Резюме. В статті розглядається проблема значення сучасних комп'ютерних технологій для викладання іноземних мов у технічних ВНЗ. На даний час важливими складовими професійної компетенції викладання іноземної мови університету є не тільки знання сучасних педагогічних технологій, а також її професійне володіння новими засобами навчання.

Ключові слова: комп'ютерні технології, іноземні мови, професійна компетенція, педагогічні технології, професійне володіння.

Постановка проблеми. В останні роки відбувся стрімкий перехід до комп'ютерних інтерактивних, мультимедійних технологій і до активного впровадження їх у всі сфери життя. Інформаційні технології все ширше і глибше впроваджуються в освітній процес вищих навчальних закладів України. Нове покоління студентства пред'являє при цьому, закономірні вимоги до удосконалення способів і технологій освітньої діяльності університетів. Для досягнення максимального ефекту в навчанні професорсько-викладацькому складу сучасних університетів необхідно враховувати “комп'ютерне мислення” сучасного студента і, у зв'язку з цим, структурувати подачу навчального матеріалу таким чином, щоб вироблення певних навичок і вмій були значною мірою алгоритмізовані. Необхідність кардинальних змін у системі освіти усвідомлюють і самі фахівці в галузі освіти і, зокрема, викладачі іноземних мов технічно спрямованих університетів.

Мета статті: обґрунтувати, що використання комп'ютерних технологій при проведенні різного роду аудиторних занять під час викладання іноземних мов в вищих технічних навчальних закладах не може в повній мірі замінити викладача іноземної мови.

Аналіз літературних джерел. Можливості комп'ютера виступати у ролі безальтернативного засобу в навчальному процесі вивчення іноземних мов оцінюються по-різному: від абсолютного їх заперечення (Л.І. Скібицька, Л.В.Павлюк, Т.І. Киселева) до твердження про те, що ЕОМ можуть бути передані всі основні і допоміжні функції процесу навчання (Т.В. Кузнецова, Г. Сельченкова, В. Рудюк, Л.Н.Варламова). Більшість фахівців з комп'ютерної мовної лінгвістики, такі як О.В. Шпортюк та В.В.Ступницький дотримуються думки, що комп'ютер, здійснюючи ряд функцій щодо удосконалення навчального процесу, не зможе і не повинен повністю замінити викладача іноземної мови з ряду причин. Головними з них є наступні аспекти:

1) на комп'ютері не можуть бути повністю імітовані ті аспекти діяльності викладача, які пов'язані з його виховними функціями;

2) метою навчання при сучасному комунікативному підході до викладання іноземних мов є, перш за все, розвиток здатності іншомовного спілкування як особливої соціальної форми міжкультурної взаємодії, відтворення якої у повному обсязі в рамках взаємодії тільки ЕОМ і студента у даний час є малоїмовірним.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі найбільш конструктивним представляється підхід, згідно з яким комп'ютер не слід протиставляти викладачеві іноземної мови, а доцільно розглядати його як засіб підтримки професійної діяльності при організації навчального процесу.

Як інструмент діяльності викладачі та студенти технічних університетів переважно використовують комп'ютерні засоби загального призначення. До таких засобів відносяться, перш за все, різноманітні текстові редактори, що забезпечують технічну підтримку процесу навчання і дозволяють користувачам тиражувати навчальні матеріали, оформляти завдання, працювати над створенням нових текстів [1].

Інформаційну підтримку процесу навчання надають різні спеціалізовані програми та інформаційні ресурси системи Інтернет, за допомогою яких викладачі та студенти можуть отримати актуальну та вичерпну інформацію з усіх проблем освітньої діяльності. Реалізація функції комп'ютера як інструменту спілкування стала можливою завдяки спеціальним пристроям зв'язку, що дозволяє передавати і отримувати інформацію на базі комп'ютера (наприклад, електронна пошта).

Професійна підтримка діяльності викладача за допомогою комп'ютера як інструменту діяльності здійснюється з використанням спеціальних засобів, створених для цих цілей. До таких засобів відносяться переважно спеціалізовані програми та системи. Функції комп'ютера як інструменту діяльності у навчальному процесі, базуються на його можливостях точної реєстрації фактів, зберігання та передачі великого об'єму інформації, групування і статистичної обробки даних [5]. Це дозволяє застосовувати його для оптимізації управління навчальним процесом, підвищення ефективності та об'єктивності навчального процесу при значній економії часу викладача за наступними напрямками:

- отримання інформаційної підтримки;
- діагностика, реєстрація та систематизація параметрів навчання;
- робота з навчальними матеріалами (пошук, аналіз, відбір, оформлення, створення);
- організація колективної роботи у академічних групах;
- здійснення дистанційного навчання.

При роботі з навчальними матеріалами ПК надає викладачеві різноманітні види допомоги, яка полягає не тільки у спрощенні пошуку необхідних знань при створенні нових навчальних матеріалів за рахунок використання систем довідково-інформаційного забезпечення, але і в оформленні матеріалів для навчання (текстів, малюнків, фотографій, відеороликів), а також у плані аналізу існуючих розробок.

Автоматизований аналіз, відбір і прогнозування ефективності навчальних матеріалів є важливими напрямками використання комп'ютера як інструменту інформаційної підтримки діяльності кафедр іноземних мов ВНЗ. Викладач може не тільки проводити відбір матеріалів для навчання (складати лексичні та граматичні мінімуми, відбирати тексти і вправи), але також аналізувати тексти, методичні розробки і навіть цілі навчальні посібники та підручники.

Крім розробки друкованих навчальних матеріалів сучасні комп'ютерні засоби дозволяють викладачам, не займаючись програмуванням, самостійно створювати нові комп'ютерно-методичні комплекси. Для цього існує кілька можливостей: модифікація і доповнення баз даних відкритих комплексів, використання і удосконалення вже існуючих авторських програм. Ці програми спеціалісти називають "ті що розвиваються", оскільки вони дозволяють доповнювати програмні комплекси розробками викладачів нового мовного матеріалу. Робота викладача з удосконалення таких програмних комплексів проходить в діалоговому режимі і зводиться до відповідей на запити: "введіть пропозицію", "введіть правило", "введіть текст" та ін.[3]

До основних типів удосконалення аудиторного заняття відносяться:

- тести з використанням техніки множинного вибору (з єдиним або декількома варіантами правильних відповідей);
- тексти з пропусками (з різними можливостями надання підтримки користувачеві)
- лінгвістичні ігри (кросворди, ребуси, тощо).

Якщо говорити про роль ЕОМ у підвищенні ефективності засвоєння набутих знань для студентів, комп'ютер може виконувати численні функції, виступаючи у ролі:

- викладача;

- експерта;
- партнера по діяльності;
- інструменту діяльності для тих, кого навчають.

Студенти можуть застосовувати ПК у відповідності зі своїми індивідуальними потребами на різних етапах роботи і у різних якостях. Завдяки можливостям реалізації функцій викладача, комп'ютер часто використовується в процесі самостійної та домашньої роботи студентів, у ході автономного вивчення мови, з метою заповнення прогалин у знаннях відстаючими студентами. У цій ситуації використовуються тренувальні та навчальні комп'ютерні програми, спеціально створені для конкретних навчальних цілей.

Проаналізуємо основні види лінгвістичних завдань, які можна ефективно вирішувати за допомогою комп'ютера, тобто лінгво-методичні можливості застосування комп'ютерних засобів навчання при оволодінні аспектами вивчення іноземної мови, формуванні навичок і вмінь у різних видах мовної діяльності [4].

При навчанні фонетиці за допомогою ПК активно можна використовувати прийом візуалізації вимови.

При навчанні граматиці, використовуючи комп'ютерні технології можна здійснювати формування у студентів граматичних навичок читання та аудіювання, формування граматичних навичок мовної артикуляції, здійснювати контроль рівня сформованості граматичних навичок на основі тестових програм, забезпечувати надання довідково-інформаційної підтримки (автоматизовані довідники з граматики, системи виявлення граматичних помилок на морфологічному та синтаксичному рівнях).

При навчанні лексиці іноземних мов студентів ВНЗ з використанням комп'ютера можна суттєво удосконалити: формування рецептивних лексичних навичок читання та аудіювання, формування продуктивних лексичних навичок писемного мовлення, контроль рівня сформованості лексичних навичок на основі тестових та ігрових комп'ютерних програм з використанням візуальної наочності,

розширення рівня словникового запасу студентів, у тому числі в технічній термінології, надання довідково-інформаційної підтримки (автоматизовані словники, програми підбору синонімів і антонімів).

При навчанні читання з використанням комп'ютерних технологій можна оптимізувати: процес формування навичок встановлення звуко-буквених відповідностей, навчання техніці читання вголос, вдосконалення навичок техніки читання за рахунок застосування таких прийомів, як варіювання поля сприйняття і темпу читання, зміна розташування тексту і т.і., закріплення рецептивних лексичних та граматичних навичок читання, оволодіння вміннями вилучення з тексту смислової інформації різних видів (основна, другорядна, уточнююча і т.д.), навчання різним видам аналізу тексту, формування вміння самостійного подолання мовних труднощів, надання довідково-інформаційної підтримки (за рахунок використання автоматизованих словників, електронних енциклопедій), контроль правильності та глибини розуміння прочитаного тексту.

При навчанні аудіювання іноземної мови за допомогою комп'ютера можна удосконалити: формування фонетичних навичок аудіювання, контроль правильності розуміння прослуханого тексту.

При навчанні говорінню іноземною мовою з використанням комп'ютерної техніки можна підвищити якість: формування фонетичних навичок говоріння, організації спілкування в парах і невеликих групах з використанням рольових ігор на базі симулятивно-моделюючих програм.

При навчанні перекладу з використанням ЕОМ можна удосконалити: формування лексичних та граматичних навичок перекладу, контроль правильності перекладу, оволодіння умінням редагування текстів з використанням текстових редакторів і систем машинного перекладу, надання довідково-інформаційної підтримки (застосування автоматизованих словників, глосаріїв, систем підбору антонімів і синонімів).

Тому в даний час найважливішим завданням сучасного етапу розвитку методології викладання іноземних мов, на наш погляд, є підготовка викладачів до роботи з новими засобами навчання, освоєння ними нових технологій і методів викладання мов, доповнення та вдосконалення їх професійної компетенції.

Практика показує, що за допомогою комп'ютерних технологій можна ефективно забезпечити:

- 1) комплексний інтегрований підхід до вивчення іноземної мови, з елементами професійного спрямування;
- 2) справжню (а не штучну) комунікативність дидактичних матеріалів на будь-якому етапі вивчення іноземної мови;
- 3) повноцінну самостійну роботу студентів технічних ВНЗ в індивідуальному режимі;
- 4) функціонування гнучких моделей навчання, що враховують індивідуальність студентів, що навчаються в академічній групі.

У той же час слід відзначити, що самого лише розуміння ролі комп'ютерних технологій у процесі викладання іноземних мов недостатньо, оскільки важливо не тільки і не стільки декларувати ефективність нових методів та прийомів, а й досить вільно володіти ними.

З цієї причини виникла необхідність і потреба у новій спеціалізації для викладачів кафедр іноземних мов, суть якої – методика розробки комп'ютерних навчальних матеріалів, або педагогічні основи створення і використання електронних навчальних матеріалів.

Безумовно, подібну роботу може виконувати тільки професійно грамотний, добре підготовлений викладач іноземної мови у ВНЗ. Комп'ютерні мультимедійні матеріали, використовувані в освітньому середовищі – це насамперед навчальні матеріали. Їх педагогічна функція є провідною, вони створюються для вирішення педагогічних завдань. Саме їм підпорядковані всі інші завдання, у тому числі впровадження сучасних комп'ютерних технологій.

Практично у всіх вищих навчальних технічних закладах, у тому числі Луцькому НТУ, нині є сучасне комп'ютерне обладнання. Щоб систематично на заняттях з іноземної мови працювати з сучасними технічними засобами, кафедри іноземних мов Луцького НТУ необхідно мати у розпорядженні не тільки власний комп'ютерний клас, а й широкий комплекс спеціалізованих комп'ютерних програм, призначених для вирішення конкретних методичних завдань освітньої діяльності. Правда, доводиться з жалем констатувати, що область викладання іноземних мов в університеті недостатньо забезпечена сучасними комп'ютерними дидактичними матеріалами. Однією з об'єктивних причин такої недостатності є технічна специфіка університету, у якому всі ресурси, в першу чергу, йдуть на модернізацію матеріального забезпечення профільних випускаючих кафедр. Однак кафедра іноземних мов Луцького НТУ вже ряд років активно працює над створенням цілого комплексу цифрових методичних ресурсів для ефективного впровадження сучасних комп'ютерних технологій в навчальний процес.

Робота ведеться одночасно за трьома основними напрямками:

- 1) навчальні матеріали для студентів (для використання в комп'ютерному класі і для самостійної роботи);
- 2) методичні матеріали для викладачів (з використанням сучасних комп'ютерних технологій);
- 3) дистанційний курс для студентів, які вивчають іноземні мови самостійно.

Висновки. Таким чином, цілком очевидно, що на даний час важливими складовими професійної компетенції викладача іноземної мови університету повинні стати не тільки знання сучасних педагогічних технологій та вміння застосовувати їх на практиці, а й інформаційна культура, професійне володіння новими засобами навчання, а також самостійне створення нових електронних навчально-методичних матеріалів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк А.П. Використання комп'ютерних програм у процесі навчання іноземної мови / А.П. Антонюк // Англійська мова і література. – № 19-21. – 2005. – С. 7-8.
2. Асламова Т.В. Science in detail / Т.В. Асламова. – М.: Изд-во «Спутник +», 2011. – 182 с.
3. Базанова Е.М. Английский язык: учебник для студентов неязыковых вузов. Intermediate / Е.М. Базанова, И.В. Фельснер. – М.: Дрофа, 2002. – 400 с.
4. Башмакова И.С. Английский язык для технических вузов. Modern Vehicles and Electronics: учеб. пособ. / И.С. Башмакова. – М.: Филоматис: Изд-во «Омега», 2010. – 456 с.
5. Морська Л.І. Теорія та практика методики навчання англійської мови / Л.І. Морська. – Тернопіль: Астон, 2003. – 248 с.
6. Павлюк Л.В. Справочник по делопроизводству, архивному делу и основам работы на компьютере / Л.В. Павлюк. – СПб.: Изд-ий Торговый Дом «Герда», 1999. – 304 с.
7. Сельченкова Г. Автоматизовані системи управління документами. На що звертати увагу при виборі? / Г. Сельченкова // Довідник секретаря та офіс-менеджера. – 2008. – №8. – С. 26-31
8. Скібіцька Л.І. Діловодство: навч. посібник / Л.І. Скібіцька. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 224 с.

С.И. ЛОБАНОВА. ЗНАЧЕНИЕ СОВРЕМЕННЫХ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ДЛЯ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ В ТЕХНИЧЕСКИХ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ

Резюме. В статье рассматривается проблема значения современных компьютерных технологий для обучения иностранным языкам в технических высших учебных заведениях. Сегодня важными составляющими профессиональной компетенции преподавателя иностранного языка университета является не только знание современных педагогических технологий, а также и профессиональное владение новыми средствами обучения.

Ключевые слова: компьютерные технологии, иностранные языки, профессиональная компетенция, педагогические технологии, профессиональное владение.

S.I. LOBANOVA. VALUE OF MODERN COMPUTER TECHNOLOGIES FOR FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN TECHNICAL HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

The summary. The article examines the problem of the value of modern computer technologies for foreign languages teaching in Technical Higher Educational Establishments. Nowadays the important components of the professional competence of foreign languages teacher of the University is not only knowledge of modern pedagogical technologies, but also professional mastering of new means of study.

Key words: computer technologies, foreign languages, professional competence, pedagogical technologies, professional mastering.

Одержано редакцією 01.07.2014 р.

УДК: 378. 881: 159

А.М. ГУБИНА

МОТИВАЦІЙНІ ЧИННИКИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Резюме. У статті розглянуто володіння іноземною мовою як важливий атрибут професійної успішності. Проаналізовано співвіднесення складових мотивації досягнення успіху як провідного чинника у професійному самовизначенні студентів технічних спеціальностей з мотивацією вивчення іноземної мови.

Ключові слова: мотивація вивчення іноземної мови, мотивація досягнення успіху, студенти технічних спеціальностей.